

Adfærdskodeks for europæiske statistikker

Version 2011

Vedtaget af Udvalget for det Europæiske Statistiske System den 28. september 2011

Præambel

Det europæiske statistiske systems vision¹

"Det europæiske statistiske system skal være førende i verden inden for statistiske informationstjenester og den vigtigste leverandør af information til Den Europæiske Union og dens medlemsstater. Baseret på videnskabelige principper og metoder vil det europæiske statistiske system tilbyde og konstant forbedre et program for harmoniserede europæiske statistikker, der udgør et væsentligt grundlag for samfundets demokratiske processer og fremskridt."

Det europæiske statistiske systems mission

"Vi stiller uafhængig information af høj kvalitet om økonomi og samfund på europæisk, nationalt og regionalt plan til rådighed for den Europæiske Union, verden og offentligheden i almindelighed og gør informationen tilgængelig med henblik på beslutningstagning, forskning og debat".

For at gennemføre denne mission og vision tilstræber medlemmerne af det europæiske statistiske system et fælles samarbejde og løbende interaktion med brugerne i overensstemmelse med principperne i adfærdskodeksen for europæiske statistikker og generelle kvalitetsstyringsprincipper, herunder forpligtelse til lederskab, partnerskab, medarbejdertilfredshed og løbende forbedringer, foruden integration og harmonisering.

Adfærdskodeksen for europæiske statistikker

Adfærdskodeksen for europæiske statistikker er baseret på 15 principper, som omfatter de institutionelle rammer, de statistiske produktionsprocesser og de statistiske produkter. For hvert princip er der et sæt indikatorer for god praksis, som udgør referencerammen for kontrol med gennemførelsen af kodeksen. Kvalitetskriterierne for europæiske statistikker er defineret i den europæiske lovgivning om statistikker².

Statistikmyndigheder, herunder Kommissionen (Eurostat), de nationale statistiske kontorer og andre nationale myndigheder med ansvar for at udvikle, udarbejde og formidle europæiske statistikker³ samt regeringer, ministerier og Det Europæiske Råd forpligter sig til at overholde kodeksen.

Principperne i adfærdskodeksen samt de generelle kvalitetsstyringsprincipper udgør en fælles kvalitetsramme for det europæiske statistiske system.

¹ Forordning (EF) nr. 223/2009, artikel 4.

² Forordning (EF) nr. 223/2009, artikel 12.

³ Forordning (EF) nr. 223/2009, artikel 4 og 5.

Adfærdskodeks for europæiske statistikker

Institutionelle rammer

Institutionelle og organisatoriske faktorer har en afgørende indflydelse på effektiviteten og troværdigheden af en statistikmyndighed, der udvikler, producerer, og formidler europæiske statistikker. De vigtigste faktorer i denne forbindelse er faglig uafhængighed, bemyndigelse til at indsamle data, tilstrækkelige ressourcer, kvalitetsforpligtelse, statistisk fortrolighed, upartiskhed og objektivitet.

Princip 1: Faglig uafhængighed. Statistikmyndigheders faglige uafhængighed af andre politiske, regulerende eller administrative myndigheder og organer og af aktører fra den private sektor sikrer europæiske statistikkers troværdighed.

Indikator 1.1: De nationale statistiske kontorer og Eurostats uafhængighed af politisk og anden indflydelse udefra ved udvikling, produktion og formidling af statistikker er fastsat ved lov og er sikret for andre statistikmyndigheder.

Indikator 1.2: Lederne af de nationale statistiske kontorer og af Eurostat og i givet fald lederne af andre statistikmyndigheder indtager en hierarkisk position, som er tilstrækkelig høj til at have kontakt på højeste niveau med politiske og administrative myndigheder. De er i besiddelse af faglige kvalifikationer på højeste niveau.

Indikator 1.3: Lederne af de nationale statistiske kontorer og af Eurostat og i givet fald lederne af andre statistikmyndigheder har ansvaret for, at udviklingen, produktionen og formidlingen af statistikker er uafhængig.

Indikator 1.4: Lederne af de nationale statistiske kontorer og af Eurostat og i givet fald lederne af andre statistikmyndigheder har alene ansvaret for at fastlægge statistiske metoder, standarder og procedurer og for indholdet af statistikkerne og tidspunkterne for deres offentliggørelse.

Indikator 1.5: Der udgives statistiske arbejdsprogrammer og periodiske situationsrapporter.

Indikator 1.6: Statistiske publikationer offentliggøres som sådanne og må ikke udgives sammen med politiske udtalelser og principerklæringer.

Indikator 1.7: De nationale statistiske kontorer, Eurostat og i givet fald andre statistikmyndigheder kommenterer offentligt statistiske emner, herunder også kritik og misbrug af statistikker, i det omfang det anses for hensigtsmæssigt.

Indikator 1.8: Udnævnelsen af lederne af de nationale statistiske kontorer og Eurostat og i givet fald andre statistikmyndigheder er udelukkende baseret på faglige kvalifikationer. Begrundelsen for at afsætte en leder er fastsat i de retlige rammer. Den må ikke omfatte grunde, der bringer den faglige eller videnskabelige uafhængighed i fare.

Princip 2: Bemyndigelse til at indsamle data. Statistikmyndigheder har en klar retlig bemyndigelse til at indsamle data til europæiske statistiske formål. Forvaltninger, virksomheder og husholdninger og den brede offentlighed kan ved lov pålægges at give adgang til eller levere data til europæiske statistikker, hvis statistikmyndighederne anmoder om det.

Indikator 2.1: Statistikmyndighedernes bemyndigelse til at indsamle data til udvikling, produktion og formidling af europæiske statistikker er fastsat ved lov.

Indikator 2.2: Loven giver statistikmyndighederne mulighed for at anvende administrative data til statistiske formål.

Indikator 2.3: Statistikmyndighederne kan med hjemmel i retsfor skrifter gøre det obligatorisk at deltage i statistiske undersøgelser.

Princip 3: Tilstrækkelige ressourcer. Statistikmyndigheder råder over tilstrækkelige ressourcer til at opfylde behovene i forbindelse med europæiske statistikker.

Indikator 3.1: De personalemæssige og finansielle ressourcer og it-ressourcerne er både kvantitativt og kvalitativt tilstrækkelige til at dække de løbende behov i forbindelse med statistikker.

Indikator 3.2: Statistikkers omfang, detaljeringsniveau og omkostninger står i rimeligt forhold til behovene.

Indikator 3.3: Der findes procedurer til vurdering af og begrundelse for behovet for nye statistikker i forhold til de omkostninger, der er forbundet hermed.

Indikator 3.4: Der findes procedurer til vurdering af, om der fortsat er behov for alle statistikker, for at fastslå, om der er statistikker, som kan undværes eller reduceres i omfang for at frigøre ressourcer.

Princip 4: Kvalitetsforpligtelse. Statistikmyndigheder har en kvalitetsforpligtelse. De afdækker systematisk og regelmæssigt styrker og svagheder med henblik på løbende forbedring af proces- og produktionskvaliteten.

Indikator 4.1: Der er fastlagt en kvalitetspolitik, som gøres tilgængelig for offentligheden. Der findes en organisationsstruktur og værktøjer til behandling af kvalitetsstyring.

Indikator 4.2: Der findes procedurer for planlægning og overvågning af kvaliteten af den statistiske produktionsproces.

Indikator 4.3: Produktkvaliteten overvåges regelmæssigt, vurderes med hensyn til mulige kompromiser og indberettes efter kvalitetskriterierne for europæiske statistikker.

Indikator 4.4: Der foretages en regelmæssig og grundig gennemgang af de vigtigste statistiske produktioner eventuelt også med bistand fra eksterne eksperter.

Princip 5: Statistisk fortrolighed. Det skal i alle henseender garanteres, at dataleverandørernes (husholdningerne, virksomhederne, forvaltningerne og andre respondenter) identitet beskyttes, og at de leverede oplysninger behandles fortroligt og kun anvendes til statistiske formål.

Indikator 5.1: Den statistiske fortrolighed er sikret ved lov.

Indikator 5.2: Personale indgår juridisk bindende forpligtelser angående fortrolighed.

Indikator 5.3: Ved forsætligt brud på den statistiske fortrolighed pålægges der straffeforanstaltninger.

Indikator 5.4: Personalet gives retningslinjer og instrukser om beskyttelsen af den statistiske fortrolighed i forbindelse med produktionen og formidlingen af data. Fortrolighedspolitikken offentliggøres.

Indikator 5.5: Der er truffet fysiske, teknologiske og organisatoriske forholdsregler til beskyttelse af statistiske databasers sikkerhed og integritet.

Indikator 5.6: Der gælder strenge regler for eksterne brugere, som ønsker at få adgang til statistiske mikrodata til forskningsformål.

Princip 6: Upartiskhed og objektivitet. Statistikmyndigheder udvikler, producerer og formidler europæiske statistikker under overholdelse af videnskabelig uafhængighed og på en objektiv, professionel og gennemsigtig måde, således at alle brugere behandles på lige fod.

Indikator 6.1: Statistikker udarbejdes på et objektivt grundlag ud fra statistiske kriterier.

Indikator 6.2: Valg af kilder og statistiske metoder samt beslutninger om formidling af statistikker sker ud fra statistiske kriterier.

Indikator 6.3: Fejl, der konstateres i offentliggjorte statistikker, korrigeres hurtigst muligt og bringes til offentlighedens kendskab.

Indikator 6.4: Oplysninger om de anvendte metoder og procedurer er offentligt tilgængelige.

Indikator 6.5: Tidspunkter for offentliggørelse af statistikker meddeles på forhånd.

Indikator 6.6: Der gives på forhånd meddelelse om større revisioner af eller ændringer i metoderne.

Indikator 6.7: Alle brugere har lige og samtidig adgang til statistikker, der offentliggøres. Eksterne brugeres privilegerede adgang til dataene forud for offentliggørelsen begrænses, kontrolleres og meddeles offentligheden. Hvis oplysninger lækkes til offentligheden, træffes forholdsregler forud for offentliggørelsen for at sikre objektiviteten.

Indikator 6.8: Offentliggørelse af statistiske data og erklæringer i forbindelse hermed på pressekonferencer er objektive og upartiske.

Statistiske fremgangsmåder

Statistikmyndighederne overholder alle europæiske og andre internationale standarder, retningslinjer og god praksis, når de tilrettelægger, indsamler, bearbejder og formidler europæiske statistikker. Statistikkernes troværdighed øges, hvis statistikmyndigheden er kendt for god forvaltning og effektivitet. De relevante kriterier i denne forbindelse er en god metodologi, passende statistiske fremgangsmåder, begrænset byrde for respondenterne og omkostningseffektivitet.

Princip 7: God metodologi. Statistikker af høj kvalitet er baseret på en god metodologi. Dette forudsætter egnede værktøjer, fremgangsmåder og knowhow.

Indikator 7.1: De overordnede metodologiske rammer, som anvendes til europæiske statistikker, er i overensstemmelse med europæiske og andre internationale standarder, retningslinjer og god praksis.

Indikator 7.2: Der findes fremgangsmåder, som sikrer, at hele statistikmyndigheden konsekvent anvender standardbegreber, -definitioner og -klassifikationer.

Indikator 7.3: Virksomhedsregistret og stikprøvegrundlaget for befolkningsundersøgelser evalueres regelmæssigt og justeres om nødvendigt for at sikre høj kvalitet.

Indikator 7.4: Der er nøje overensstemmelse mellem nationale klassifikationer og de tilsvarende europæiske.

Indikator 7.5: Der rekrutteres højt uddannet personale inden for de relevante fagdiscipliner.

Indikator 7.6: Statistikmyndigheder har en politik for videre- og efteruddannelse af deres personale.

Indikator 7.7: Der indledes samarbejde med videnskabelige kredse for at forbedre metodologien, effektiviteten af de anvendte metoder og for om muligt at fremme bedre værktøjer.

Princip 8: Egnede statistiske fremgangsmåder. Statistikker af høj kvalitet er baseret på egnede statistiske fremgangsmåder lige fra indsamlingen til valideringen af data.

Indikator 8.1: Når europæiske statistikker er baseret på administrative data, ligger de hertil anvendte definitioner og begreber tæt op ad de definitioner og begreber, der anvendes til statistiske data.

Indikator 8.2: Spørgeskemaer til statistiske undersøgelser afprøves systematisk forud for indsamlingen af data.

Indikator 8.3: Undersøgellesplaner, stikprøveudtagninger og estimationsmetoder har et solidt grundlag og gennemgås regelmæssigt og revideres og opdateres om nødvendigt.

Indikator 8.4: Indsamling, indlæsning og kodning af data kontrolleres rutinemæssigt og revideres efter behov.

Indikator 8.5: Egnede metoder til editing og imputering anvendes og gennemgås regelmæssigt og revideres eller opdateres efter behov.

Indikator 8.6: Revisioner foretages i henhold til standardiserede, veletablerede og gennemsigtige fremgangsmåder.

Indikator 8.7: Statistikmyndigheder medvirker ved udformningen af administrative data for at gøre dem bedre egnede til statistiske formål.

Indikator 8.8: Der indgås aftaler med ejere af administrative data, som fastsætter en fælles forpligtelse til at anvende disse data til statistiske formål.

Indikator 8.9: Statistikmyndigheder samarbejder med ejere af administrative data for at sikre datakvaliteten.

Princip 9: Begrænset byrde for respondenterne. Indberetningsbyrden står i rimeligt forhold til brugernes behov og er ikke for stor for respondenterne. Statistikmyndighederne overvåger indberetningsbyrden og fastsætter mål for gradvis reducere af den.

Indikator 9.1: De europæiske statistikkers omfang og detaljeringsgrad er begrænset til det absolut nødvendige.

Indikator 9.2: Indberetningsbyrden fordeles så jævnt som muligt over undersøgelsespopulationerne.

Indikator 9.3: Oplysningerne fra virksomhederne hentes så vidt muligt direkte fra deres regnskaber, og for at lette indberetningen af disse data sker dette så vidt muligt elektronisk.

Indikator 9.4: Når det er muligt, anvendes administrative kilder for at undgå at anmode om de samme data flere gange.

Indikator 9.5: Fælles benyttelse af data inden for en statistikmyndighed er almindelig praksis for at begrænse antallet af undersøgelser.

Indikator 9.6: Statistikmyndigheder fremmer foranstaltninger, der gør det muligt at forbinde datakilder, for at reducere indberetningsbyrden.

Princip 10: Omkostningseffektivitet. Ressourcer udnyttes bedst muligt.

Indikator 10.1: Til overvågning af statistikmyndighedens anvendelse af ressourcerne foretages både intern og uafhængig ekstern kontrol.

Indikator 10.2: Informations- og kommunikationsteknologi udnyttes optimalt til indsamling, bearbejdning og formidling af data.

Indikator 10.3: Der gøres en målrettet indsats for i større omfang at udnytte administrative datas statistiske potentiale og begrænse anvendelsen af direkte undersøgelser.

Indikator 10.4: Statistikmyndigheder fremmer og gennemfører standardiserede løsninger, der forøger effektiviteten.

Statistiske produkter

De producerede statistikker opfylder brugernes behov. Statistikker er udarbejdet i overensstemmelse med europæiske kvalitetsstandarder og dækker behovene hos EU-institutionerne, regeringer, forskningsinstitutioner, virksomheder og offentligheden i almindelighed. Det er af afgørende betydning, at statistikkerne er relevante, nøjagtige og pålidelige, aktuelle, sammenhængende, sammenlignelige mellem regioner og lande og direkte tilgængelige for brugerne.

Princip 11: Relevans. Europæiske statistikker opfylder brugernes behov.

Indikator 11.1: Der findes fremgangsmåder til at høre brugerne, overvåge relevansen og de eksisterende statistikkers opfyldelse af deres behov og til at tage hensyn til deres nye behov og prioriteringer.

Indikator 11.2: I arbejdsprogrammet gøres der rede for, hvilke behov der er prioriteret, og hvordan de opfyldes.

Indikator 11.3: Brugertilfredsheden overvåges regelmæssigt og følges systematisk op.

Princip 12: Nøjagtighed og pålidelighed. Europæiske statistikker afspejler nøjagtigt og pålideligt virkeligheden.

Indikator 12.1: Kildedata, foreløbige resultater og statistiske produkter evalueres og valideres regelmæssigt.

Indikator 12.2: Stikprøvefejl og øvrige fejl måles og dokumenteres systematisk i overensstemmelse med europæiske standarder.

Indikator 12.3: Ændringer analyseres regelmæssigt for at forbedre de statistiske fremgangsmåder.

Princip 13: Aktualitet og punktlighed. Europæiske statistikker er aktuelle og offentliggøres punktligt.

Indikator 13.1: Aktualitet opfylder europæiske og andre internationale offentliggørelsesstandarder.

Indikator 13.2: Et fast dagligt tidspunkt for offentliggørelse af statistikker bekendtgøres.

Indikator 13.3: Statistikkernes hyppighed tilgodeser i størst muligt omfang brugernes behov.

Indikator 13.4: Afvigelser fra udgivelsestidsplanen meddeles og begrundes på forhånd, og der fastsættes en ny offentliggørelsesdato.

Indikator 13.5: Foreløbige resultater, der som helhed er af acceptabel nøjagtighed, kan offentliggøres, hvis det anses for hensigtsmæssigt.

Princip 14: Sammenhæng og sammenlignelighed Europæiske statistikker er konsistente indbyrdes og over en tidsperiode og er desuden sammenlignelige mellem regioner og lande. Samme type data fra forskellige kilder kan kombineres og anvendes sammen.

Indikator 14.1: Statistikkerne er indbyrdes sammenhængende og konsistente (dvs. matematisk og bogføringsteknisk identitet).

Indikator 14.2: Statistikkerne er sammenlignelige inden for en rimelig periode.

Indikator 14.3: Statistikkerne udarbejdes på grundlag af fælles standarder, hvad angår dækningsområde, definitioner, enheder og klassifikationer i de forskellige undersøgelser og kilder.

Indikator 14.4: Statistikker fra forskellige kilder og med forskellig hyppighed sammenlignes og harmoniseres.

Indikator 14.5: Datasammenlignelighed mellem landene sikres inden for det europæiske statistiske system ved regelmæssige kontakter mellem det europæiske statistiske system og medlemsstaternes statistiske systemer. Der foretages metodologiske undersøgelser i nært samarbejde mellem medlemsstaterne og Eurostat.

Princip 15: Tilgængelighed og klarhed. Europæiske statistikker præsenteres i en klar og letforståelig form og offentliggøres på en passende og velegnet måde og bør desuden være tilgængelige på en objektiv måde sammen med relevante metadata og forklaringer.

Indikator 15.1: Statistikker og de tilhørende metadata præsenteres og arkiveres i en form, som gør det lettere at fortolke dataene og foretage relevante sammenligninger.

Indikator 15.2: Ved formidlingen anvendes moderne informations- og kommunikationsteknologi og i givet fald traditionelle trykte publikationer.

Indikator 15.3: Skræddersyede analyser stilles til rådighed, hvis det er muligt, og offentligheden orienteres.

Indikator 15.4: Mikrodata gøres tilgængelige til forskningsformål. Adgangen hertil er underkastet særlige regler eller protokoller.

Indikator 15.5: Metadata dokumenteres efter standardiserede metadatasystemer.

Indikator 15.6: Brugere holdes underrettet om den anvendte metodologi i det statistiske arbejde, herunder anvendelsen af administrative data.

Indikator 15.7: Brugere holdes underrettet om kvaliteten af de statistiske produkter i forhold til kvalitetskriterierne for europæiske statistikker.